

Večernik

Leto I. (VIII.), štev. 63

Maribor, torek, 19. julija 1927

»JUTRA«

Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglaš po tarifu
Oglaš sprejema tudi oglašni oddelak »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Po revoluciji

**Sovjetski načrti, poparjenost pri socialistih —
Številne aretacije komunistov — Vlada odklanja
vse zahteve socialistov**

Revolucija udušena, splošna stavka končana, vlada neomejen gospodar položaja, iščejo se že pravi povzročitelji krvavih dogodkov in vrše se neprestano aretacije. S tem je najbolj karaktriziran sedanji položaj na Dunaju, k se vrača polagoma zopet v normalno življenje. Ulice so že čiste, ranjene negujejo in pokopavajo mrtlice — skratka, brišejo se zadnji sledovi ponesrečenega komunističnega prevratnega poizkusa, ki je zahteval tako težke žrtve na obeh straneh in povzročil obenem ogromno materialno škodo. To, kar se je dogajalo pretekle dni na Dunaju, ni bila nobena politična demonstracija, temveč na lik podobno onemu, kar se je dogajalo za časa sovjetskih režimov na Madžarskem in Bavarskem.

Avstrija je doživela bridko izkušnjo. Dunaj je bil zadnja leta zbirališče vseh prevratnih elementov, tamkaj je bil tudi sedež boljševiške propagandne centrale za vso Srednjo Evropo, od tamkaj se je kljub ponovnim intervencijam držav Male antante netilo in vodilo revolucionarno gibanje po balkanskih državah. Posledica avstrijske popustljivosti pa je bila končno ta, da se je mesto na Balkanu zažgala Avstrijem lastna hiša.

Dogodke na Dunaju nikakor niso zakrivilo gospodarske razmere v Avstriji, temveč so pravi vzroki čisto na dlani. Avstrijske državne organizacije so pomankljive, Avstrija je zbirališče komunističnih prekulov, tamkaj še vedno sanarijo o obnovitvi starega stanja v tej ali oni obliki, ker jih še vedno podpira zainteresirani inozemski kapital ki bi rad reformiral Srednjo Evropo na tuje, ne pa na svoje stroške. Restavracija Habsburžanov je nemogoča, isto tako je nemogoča tudi restavracija Avstro-Ogrske, podonavska konferenca pa je navadna utopija. Mala antanta je pokazala smer realne politike tako za Avstrijo kakor tudi za Madžarsko in te poti se je treba tudi držati. Le na ta način more postati tudi Avstrija element miru v Srednji Evropi.

DUNAJ, 19. julija. V dopoldanskih urah je bil promet v Avstriji že povsod normalen. Tudi dnevniki so zopet izšli, seveda v manjši nakladi, ker zveza s provinco še ni vzpostavljena.

Pogajanja vlade z vodstvom socialistične stranke so se razbila. Vlada, ki je bila spočetka popustljiva, se čuti sedaj močnejšo in nikakor ne misli ugoditi zahtevam socialističnih demokratov. Vprašanje sklicanja parlamenta še vedno ni rešeno. Dejstvo, da so socialisti sami izdali ukaz za prenehanje stavke, se smatra kot njihova slabost. Socialisti zahtevajo, da pride v parlamentu revolucionarna razprava čimprej na dnevnem red. Na ta način bi se težje neotravnega položaja prelozilo zopet v parlament.

Vlada tudi odločno odklanja vse predloge socialistov glede rekonstrukcije kabineta. Napetost med obema najmočnejšima strankama v državi se bo zato še poostri, vendar se zdi, da so socialisti precej izgubili na simpatiji.

Trenutno se vlada resno bavi z načrtom, da odvzame Dunaju njegov ustavnopravni značaj kot zvezna dežela in podredi mesto direktno vladi. Na ta način bi socialisti izgubili svojo trdnjavo in bi bila istočasno ogrožena tudi izvedba njihovih socialno-političnih načrtov, med drugim tudi ustanovitve občinske policije.

Komunističen načrt za revolucijo

DUNAJ, 19. julija. Današnja »Reichspost« naglašja, da je bil Dunaj te dni tik pred boljševiškim propadom in da je v boljševiško omrežje zajeta tudi socialna demokracija.

Policija je aretirala veliko število komunistov, med njimi tudi poslanca Picka iz Nemčije, pri katerem so našli natančen načrt za izvedbo socialne revolucije v Avstriji. Nadaljne poizvedbe so dognale, da so ti načrti izvirali od sovjetskega generalnega štaba v Moskvi. Med aretiranimi je tudi mnogo študentov iz inozemstva, posebno iz balkanskih držav. Domneva se, da so hoteli komunisti izkoristiti razburjenje socialističnih mas za svoje temne načrte.

Socialisti zahtevajo ustanovitev interfrakcijskega preiskovalnega odseka, kar pa je vlada odločno odklonila, kakor tudi splošno amnestijo soc. dem., ki so bili aretirani med nemiri.

Parlament se sestane najbrže začetkom prihodnjega tedna.

Radikalno-demokratska koalicija se maje

BEOGRAD, 19. julija. Konflikt med obema vladnima skupinama se vedno bolj poostriuje. Radikali so nad nastopanjem Demokratske zajednice zelo ogorčeni in zahtevajo, da se demokratskim zahtevam sploh ne sme ugoditi. — Položaj se presoja zelo skeptično. Davidović hoče glede svoje frakcije natočiti čisto vino tako radikalom kakor tudi merodajnim krogom Dem. Zajednice.

Zunanji minister dr. Marinković je sicer skrajno rezerviran, vendar pa je tudi on močno razočaran. Izjavil je novinarjem, da je postal položaj nevzdržen, tako da je že v kratkem pričakovati temeljite izpremembe. Včeraj popoldne se je vršila dolga seja demokratskih ministrov. Marinković odpotuje danes popoldne v Skoplje, da razčisti tamkaj z ministrskim predsednikom vsa viseča vprašanja med obema vladnima strankama. Pričakuje se, da bo glede odnošajev obeh vladnih strank padla pri tej priliki odločitev.

BORZE.

CURIH, 19. (Zaključni tečaj). Beograd 9.135, Milan 28.195, London 25.22, New York 519'50, Pariz 20'3375, Praga 15.385.

LJUBLJANA, 19. (Zaključni tečaj). Amsterdam 22.83, Pešta 9'93, Curih 10.95, London 276'30, New York 56'80, Pariz 223'50, Trst 307'50.

TRST, 19. (Zaključni tečaj). Beograd 32'37, Curih 338'30.

Socialisti gredo razcepljeni v volitve

**Bernotovci onemogočili skupen nastop vseh treh frakcij —
Novo veselje za klerikalce**

Maribor, 19. jul.

Časopisje SLS je zaplavalo v veselju, ko so se pred tedni vsled trme radičevcev razbila pogajanja za skupen nastop naprednih strank v Sloveniji. Videlo se je, kako se je klerikalcem odvalil en kamen od srca. Zakaj oni so imeli dobro izračunano,

da je mogoče s skupnim nastopom naprednih slovenskih strank na eni ter s skupnim nastopom socialističnih skupin na drugi strani klerikalcem vzeti v našem mariborskem volilnem okrožju najmanj 3—4 mandate in jih potisniti v manjšino.

Vsaka izmed tu navedenih kombinacij bi lahko izbila klerikalcem po 2 mandate, ker bi koalicija SDS in SKS lahko dobila svojih 22.000 glasov in s tem sigurnih 5 mandatov, dočim bi si združeni socialisti priborili tudi nad 10.000 glasov in s tem sigurna 2 mandata.

Klerikalci bi rešili od svojih 11 le še 7, v najugodnejšem slučaju 8 mandatov, in ne bi imeli več pravice, da se nazivajo edine merodajne zastopnike Slovencev.

Naravno je torej, da so si veselo odahnil, ko je kombinacija napredne fronte padla v vodo vsled otročje lahkornosti in trme.

Pa če se že niso mogle zediniti stranke z deloma vendar razlikujočimi se programi in zlasti z različno taktiko, pa je bilo pričakovati vsaj to, da se bodo pri teh volitvah spametovali socialisti vseh treh skupin: komunisti, Bernotovci in Korunovci. Mislili smo, da bodo vzeli v roke številke od zadnjih oblastnih volitev in na njih podlagi re-

alno in konkretno računali: »Pri oblastnih volitvah smo dobili na razne naše liste v našem volilnem okrožju nekaj nad 10.000 glasov. Ako gremo pri skupščinskih volitvah vsi socialisti v enotni fronti, se da to število še za nekaj pomnožiti in dva mandata v mariborsko-celjskem volilnem okrožju sta popolnoma sigurna. To napravimo tem lažje, ker imamo vse tri skupine isti marksistični program in se razlikujemo samo v taktiki,

ker pa ne sme biti povod, da ne bi skupno marširali, če gre za to, da izboljšamo v volilnem okrožju dva delavska mandata.«

Kdor je računal tako realno, in vendar obenem idealno, se je žal varal. — Zdi se, da je v socialističnih frakcijah osebni antagonizem še neprimerno večji nego pri »bužuržiji«. Zakaj

včeraj je padla odločitev in so se pogajanja razbila,

ker je, kakor čujemo, baš najmanjša frakcija g. Bernota trmoglavo vztrajala na zahtevi po nosilcu.

Klerikalci bodo nedvomno od veselja ploskali, ker bo šlo na ta način v zgubo krog 10.000 glasov,

kar bo prišlo njim v prid in jim rešilo dva mandata.

To naj bi bila načelnost socializma, ki mora biti iz socialnega in kulturnega vidika najljutejši nasprotnik klerikalizma in bi s tega stališča morale vse socialistične frakcije uravnati svojo taktiko!

Slepota naprednih političnih skupin je res občudovanja vredna in klerikalci ji lahko postavijo dragocen spomenik hvaležnosti!

Kralj Boris pride v Beograd

SOFIJA, 18. julija. V političnih krogih zatrjujejo, da odpotuje kralj Boris v kratkem v spremstvu ministrskega predsednika Ljapčeva v inozemstvo. Njegovemu potovanju se pripisuje velik političen pomen. Kralj namerava posetiti Beograd, Bukarešto in Atene in bodo pri tej priliki sklenjene razne pogodbe Bolgarske z dotičnimi državami.

POTRES V PERZIJI.

BERLIN, 19. julija. Po poročilih iz Teherama je napravil potres v Perziji veliko škodo. Mnogo ljudi je bilo pri priliki ubitih.

PRESELITEV IZ JUSTIČNE PALAČE.

DUNAJ, 19. julija. Vse v pogoreli justični palači nastanjene bivše oblasti se presele sedaj s svojimi akti, v kolikor jih je bilo mogoče rešiti, v palačo bivše Avstro-ogrške banke v Herrengasse.

Zažgan avto bivšega ministra.

Bivši minister in narodni poslanec dr. Vasa Jovanović je doživel včeraj v vasi Krnjus v Bosni smolo, da se mu je pokvaril avto. Pustil ga je zato v vasi in se odpeljal z vlakom v Beograd. To priliko pa so porabili seljaki in v trenutku, ko avtomobil ni bil zastražen, polili voz s petrolejem, ter ga nato zažgali. Avto je popolnoma zgorel.

RODBINA TSCHARMANN V BRATISLAVI.

DUNAJ, 19. julija. Rodbina Tcharmann, katere dva sinova sta bila oproščena v schattendorfskem procesu, je skupno z zetom Pinterjem pobegnila iz Schattendorfa. Kakor se zatrjuje, so vsi pobegnili v Bratislavo. Predsednika porotnikov v imenovanem procesu, ki stanuje v Floridsdorfu, so morali policijsko zastražiti, ker je neprestano v nevarnosti za svoje življenje.

AVTOMOBILSKA NESREČA PRI SCHWECHATU.

BRATISLAVA, 18. julija. Na cesti iz Bratislave proti Dunaju, na kateri je bil te dni nenavaden promet, sta pri Schwechatu trčila tovorni in potniški avto, pri čemer je bila ena oseba ubita, 3 pa težko ranjene.

Najboljši nemški letalec smrtno ponesrečil.

Znani nemški letalec Bäumer, ki se je zlasti med svetovno vojno proslavil in je bil poleg Udetja najboljši letalec v umetnem proizvajanju v zraku, je pretekli petek smrtno ponesrečil v Kopenhagenu. V višini 3000 m je na doslej nepojasnen način odpovedal ali motor ali krmilo ter je padlo letalo v morje in se zarilo 8 metrov pod vodno gladino v pesek. Vsi poskusi za rešitev aeroplana ali vsaj pilota iz morja so bili brezuspešni.

Kameleonstvo slovenske radikalije

Nekaj reminiscenc na l. 1924 — iz radikalnih megalomanov so postali repek SLS

Maribor, 18. julija.

Bilo je v dobi po razpisu zadnjih občinskih volitev koncem l. 1924. Takrat, ko so se naši slovenski radikali še solnčili v žarkih Zašičeve milosti, kakor se danes solnčijo v žarkih milosti, protipašičevskega Vukičevića. Takrat, koso mariborski gospodje radikalni generali v pogajanjih z zastopniki SDS za skupno listo trdili, da imajo v mariborski oblasti 7000—10.000 glasov, dočim so jih potem dobili na svojo listo 1087. Takrat ko so 27. nov. 1924 v svojem listu »Narodni Gospodar« pisali, da je v 17 njihovih organizacijah v srezu Dol. Lenčava organiziranih 2614 članov, pri volitvah 8. febr. 1925 pa so dobili v tem srezu ravno 200 glasov.

Takrat čitamo v že navedenem listu, v št. 22. od 4. dec. 1924, tudi sledeče o klerikalcih:

»Oni hočejo, da bi imela Slovenija svoj parlament v Ljubljani, katerega naj bi slovenski davkoplačevalec sam izdrževal in povrh še onega v Beogradu. Njim bi pa bila dana možnost, da celokupno Slovenijo izmzgavajo gospodarsko in popravijo svoje slabo strankarsko finančno stanje.

Javna tajnost je, da so naši klerikalci na Goriškem zgubili kar celih 15.000.000 lir, katere naj sedaj uboga slovenska para prinese nazaj v njihove strankarsko-gospodarske kase.

Dalje:

»Iz tega je jasno razvidno, da klerikalci ne do tega, da oni pripustijo ljudstvu, da ono urejuje v svojih oblastih, srezih in občinah svoje gospodarske in kulturne zadeve, temveč oni hočejo izvesti centralizacijo v Sloveniji, da zamorejo poljubno in brez kontrole izmzgavati slovensko delovno ljudstvo.

Dalje:

»Po petih letih težke izkušnje razmetanih in neurejenih razmer bo naše ljudstvo izpremenilo demagogijo in lažanje naših klerikalcev, katerim tudi vera, katera je našemu narodu najsvetejša, služi kot sredstvo, da jo izkoristijo v svoj umazani posvetni strankarski upliv.

V številki 23. istega lista od 11. dec. 1924 čitamo:

»Narodna radikalna stranka je odločna nasprotnica Slovenske ljudske stranke, a to ne iz svetovnih nazorov, ampak izključno radi tega,

ker smatra, da so mnoge politične točke take vrste, da na njih ni mogoče dobro urediti države.

In v št. 21. od 27. nov. 1924 čitamo na naslov gospodov, ki so bili glavni činitelji pri takratnem klerikalnem listu »Straža«:

»Tako torej obračajo ti maziljeni gospodje resnico.

Klerikalna politika je ostala ista, kakor je bila l. 1924, demagoška in lažljiva.

To dokazujejo vsa leta od l. 1924 do danes, zlasti je za to najlepši dokaz kratka doba klerikalnega sovladanja v dobi letošnje budžetne razprave in od klerikalcev sprejeti budžet, ki pomeni težko obremenitev za Slovenijo. Dokaz za to je zlasti famozni čl. 82 fin. zakona in pa famozno izmotavanje SLS, njene vodje in njenega časopisja iz te neprijetne afeje. Dokaz za to je dalje dejstvo, da hoče SLS s skupnim zasedanjem obeh slovenskih oblastnih skupščin vendarle ustvariti videz nekakšne slovenske avtonomije. In še marsikaj!

Kameleonstvo je torej iskati pri slovenskih radikalih, ki počasi prehajajo v SLS, kakor je to napovedal eden izmed voditeljev celjskih radikalov, g. lekarnar Posavec, ko je pozdravil te dni min. predsednika Vukičevića v ime nu NRS in SLS, češ, tokrat ga pozdravlja stranka še vsaka za se, prihodnjič ga bota pozdravili že kot ena enotna stranka.

Vprašanje je seveda, če se bodo dali vsi slovenski radikali, dasi je tudi vseh le malo število, speljati od svojih voditeljev mirno v klerikalne vode. Ponekod so se puntali že ob priliki oblastnih volitev proti »ukazu« vrhovnega oblastnega šefa NRS, da morajo vsi radikali voliti SLS, ter so vodstvu celo sporočili, da rajše zanesejo kroglice v Dravo nego v škrinjico SLS.

Kar je še političnih poštenjakov bilo med slovenskimi radikali, ki so se stranki priključili iz idealnih motivov, gotovo ne morejo slediti vodstvu na sedanji poti.

Italijanske orožne vaje ob francoski meji

Francoski listi iznašajo številne pritožbe francoskega obmejnega prebivalstva, da mu italijanski dolgotrajni manevri ob meji še vedno ogrožajo imetje in tudi življenje. Francoska vlada je že posredovala, od italijanske strani se je uradno zagotovilo, da ne bo več povoda za pritožbe in da se bodo orožne vaje itak kmalo končale, manevri se pa nadaljujejo na dosedanji, francosko prebivalstvo vzmernirajoči in ogrožajoči način. Francoski planšarji morajo večkrat bežati s svojo živino, ker strelijo Italijani pri svojih vajah z ostrimi naboji. Prebivalci planšarskih koč Renversa in Savalinske doline morajo ponovno še pred zoro vse pustiti in bežati. Močno so oškodovana tudi zemljišča.

Belje pride v privatno zakupništvo.

Stanje državnega posestva Belje je 14 dni preiskovala posebna komisija, ki je sedaj svoje delo dovršila in odpoštovala v Beograd, da vladi razloži svoje predloge. Pričakuje se, da pride celo posestvo v privatno zakupništvo.

Krvavo žegnanje.

Na hribčku Jelši, nedaleč od Karlovca, stoji kapelica Sv. Marijete, kjer je bilo v nedeljo žegnanje. Med številnimi udeleženci je bil tudi mesarski pomočnik Jure Kušan iz Karlovca, ki se je sprl z vaškimi fanti. Ko so se zvečer vračali z žeganja, so fantje počakali na Kušana v gozdu, ga zavrtno napadli, pobili na tla in ubili, pokrili truplo potem z bistjem in pobegnili.

Nemška „jeklena čelada“

Kar so v Avstriji »Hakenkreuz«-lerji in organizacija frontnih bojnikov, to so v Nemčiji člani organizacije »Stahlhelm«. Kakor je med prvimi mnogo takih, ki so bili prvič na »fronti« sedaj na Dunaju, ali pa prej v Schattendorf, tako so tudi v Nemčiji mnogi šele po vojni poveznili na glavo bojno jekleno čelado, ter dvignili orožje proti svojim sodržavljanom. Ko so stahlhelmovci te dni pri Breslau imeli zopet svojo parado, so nekateri posebno vneti in junaški člani zagledali med mirnimi opazovalci cele komedije nekega moža z republikanskim znakom. Videti ga in zaleteti se vanj, je bilo eno. — Za napadenega pa so se zavzeli drugi gledalci in razvil se je hud pretep. Konec: več lažje in težje ranjenih, veliko ogorčenje in povoda za nove še bolj krvave spopade med pristaši sedanje in nekdanje Nemčije.

Besni volkovi v Hercegovini.

Po hercegovinskih vaseh se že od nekdaj ob hudem mrazu pojavljajo volkovi, posamezni in v tropah. Sedaj je pa tudi najhujša vročina prignala volkove v bližino človeških bivališč. Sredi dneva se vidijo posamezne zveri po noči po strašno tulijo v celih krdelih. Seljaki pravijo, da so volkovi stekli. — Proti volkovom so že organizirali love na velikem področju.

Veliki gozdni požari v Rusiji.

Velike murmanske gozdove pustoši silen požar, ki se ob pravi mobilizaciji prebivalstva ne da zaječiti. Požar je gotovo v sedanji vroči in zelo vetrovni dobi zanetil vlak, ki vozi skozi gozdove.

Mariborski in dnevni drobiž

Promet z Avstrijo obnovljen

Stavka na avstrijskih železnica je bila sinoči končana in so dobile tukajšnje prometne oblasti obvestilo, da bo promet z Jugoslavijo opolnoči zopet obnovljen v polnem obsegu. Med inozemci, ki radi dogodkov na Dunaju niso mogli domov, se je vest bliskoma razširila in vzbudila splošno veselje. Pričeli so se takoj pripravljati na odhod. Z današnjim brzim vlakom, ki se je odpeljal iz Maribora ob 4. jutraj, se je vrnilo okoli 200 Avstrijcev domov. Pred odhodom so ponovno izrazili svojo zahvalo za gostoljubnost, ki so jo uživali v Mariboru, kjer so jim šli v stiski v vsakem oziru na roko. Dunajski osebni vlak, ki bi moral prispeti davi ob 7.43 v Maribor, je prispel z nad dveurno zamudo. —

Smrtna kosa.

Včeraj je umrl v Danjkovi ulici 8 železniški upokojenec 72 letni Ivan Bohak. Pogreb bo jutri ob 16. Blag mu spomin! —

Prvo grozdje

je prišlo danes na trg v Larišor in se je prodajalo po 24 Din 1 kg. —

Gibanje tujcev.

V mariborskih hotelih je prenočilo nocoj 80 tujcev, v »Vesni« na zasilnem prenočišču za zaostale potnike 22 Avstrijcev in Čehov, v samostanu 4 in v kadetnici 2. Vseh na novo prijavljenih tujcev v zasebnih in hotelskih stanovanjih je bilo 52, odjavljenih pa 73. —

Vodnikova družba v Ljubljani

prosi vse svoje poverjenike, ki so ji nakazali članarino, pa ji niso še poslali seznama članov, za katere so članarino poslali, da store to v najkrajšem času. Obenem pa prosi tudi še one poverjenike, od katerih doslej ni prejela niti članarine, niti seznama nabranih članov, da ji na kratko vsaj sporočijo, ali ji bodo oziroma so ji nabrali člane. Knjige se začno v kratkem tiskati in zato je nujno potrebno, da se določi višina naklade. Na poznejše prijave se ne bo moglo ozirati, ker se bo natisnilo knjig le toliko, kolikor bo ugotovljeno članov. —

S policije.

Včeraj in preteklo noč je bilo izvršenih dvojne aretacije in vloženi 16 ovadb radi prestopkov. Šentlenarsko orožništvo je predalo policiji nekega vojaškega begunca z Madžarske, ki se je priklatil v našo državo brez dovoljenja. —

Ponočnim razgrajajem na uho!

Poličijskemu komisarijatu prihajajo vedno česče pritožbe stanovalcev ob Glavnem trgu o brezobzirnem kričanju in razgrajanju veseljakov ob vsaki nočni uri. Tudi prijave varnostnih organov s teh ulic so obilne. Glede na to se je odločil policijski komisariat vsak najmanjši podoben nočni prestopok na ulici eksemplarično kaznovati. —

Motor v kolo ali narobe?

Sinoči, nekaj pred osmo uro, sta se znašla dva Franci, ki se nista nikdar prej videla, na neprosto voljnem rendez-vous-ju na križišču Vetrinjske in Tattenbachove ulice. Franček H. je slonel ob svojem motorju, Franček M. pa žalostno gledal svoje dvokolo, ki je bilo hudo zvito. Kolesar je privozil po Vetrinjski ulici baje po predpisani desni strani, motociklist pa se je zaletel vanj na koncu Tattenbachove ulice in ga podrl na tla ter mu poškodoval vozilo. Motociklist pa trdi, da je kolesar prenapel vozil, da ni dajal znakov z zvoncem, da je pri vsem tem še napačno vozil in da se je on zaletel v motor. Nastopati bodo morale najbrž priče, ko bo šlo za povrnitev škode.

Sprejem v zrakoplovno podoficirsko šolo.

Komanda vazduhoplovstva v Petrovaradinu sprejme dne 1. septembra 100 mladeničev kot gojence v vazduhoplovno podoficirsko šolo v Petrovaradinu. Tozadevni razglas je nabit na uradni deski in je interesantom tudi na razpolago v mestnem vojaškem uradu med uradnimi urami. —

Izletniški in kopalni vlaki iz Maribora

Direkcija drž. železnic v Ljubljani je na prošnjo tujsko-prometne zveze v Mariboru odredila, da se izdajajo izletniške vozne karte na progi Maribor—Prevalje tudi ob sobotah in dnevih pred prazniki za odhod z vlaki 1714 ali 1716 ob 13.18 oz. 18.34, toda le za razdalje nad 60 km, torej iz Maribora do Dravograda, Guštanja in Prevalj. Povratek je dovoljen samo z vlakom 1715 ob nedeljah in praznikih.

Za izletniške vlake veljajo torej iz Maribora do postaj Sv. Lovrenc na Poh., Brezno-Ribnica, Vuhred-Marenberg, Vuzenice, Trbonje, Dravograd-Meža, Guštanj-Ravne in Prevalje ob nedeljah in praznikih za tja vlak 1712, odhod iz Maribora 5.38 zjutraj, za nazaj vlak 1715, prihod v Maribor 21.04 zvečer, za postaje Dravograd-Meža, Guštanj-Ravne in Prevalje pa za tja tudi vlak 1714 in 1716 ob sobotah in dnevih pred prazniki; povratek se mora izvršiti ob nedeljah in praznikih z večernim vlakom 1715.

Izletniške karte se dobivajo v biljetarni »PUTNIKA« v Mariboru, Aleksandrova c. 35, pred odhodom označenih vlakov, kakor tudi v predprodaji.

Nadalje je dovoljen vlak 1714 vsak dan kot kopalni vlak do postaje Bistrica. Za ta vlak izdajajo postaje Maribor gl. kol., Maribor kot. kol. in Limbuš posebne kopalne vozne karte za polovično vozno ceno do Bistrice; povratek se mora izvršiti isti dan z vlakom 1737, odhod iz Bistrice ob 18.23.

Težke posledice tepeža.

Zadnjo nedeljo so se v neki gostilni v Framu stegli vinjeni fantje, kar bi bilo postalo lahko usodepolno, da jih niso sosede pomirili. Pri tem jo je 28letni hlapec Rupert Kikel vendar skupil, kajti dobil je 7 bodljajev v hrbet. Težko ranjenega so prepeljali drugi dan v bolnišnico v Maribor. —

Mizarska zadruga v Mariboru.

V petek, dne 22. julija, ob 20. uri se zaključil knjigovodski tečaj mizarskih pomočnikov v meščanski šole. 563

Radio-oddajni poskus v Mariboru.

Tehnična sekcija na glavni pošti dela med 16. in 18. uro radio-oddajne poskuse. Poskus je bil že včeraj in se še ponovi. —

Srečke za II. razred dospele!

Naše igralce drž. razreda loterije prosimo, da obnove srečke gotovo do 5. avgusta. Od tega dne dalje bomo srečke prodali novo prigradenim igralcem. — Uprava »Večernika«, Maribor, Aleksandrova cesta 13.

Načrti predmeti,

ki so bili od 1. aprila do 30. junija oddani policijskemu komisarijatu v Mariboru: 1 črna listnica z zneskom denarja in listine na ime Koren Ivan, 1 čepica, 1 ženska ura, več malih zneskov denarja, 1 par nogavic, 1 očala, 1 kolesna sesalka, 1 dežnik, 1 klobuk, 1 ura z obeskom, 1 sesalko za kolo, 1 zapestnik, 1 torbica, žepni robec in rožni venec, naočniki, 1 komad platna, 1 otroška torbica 1 robec, 1 sesalka, 1 torbica, 1 zapestna verižica iz rumene kovine s kamni, torbica in zrcalo, otroki predpasnik, 1 otroški klobuk, 1 kokoš, 1 ovratna verižica, 1 usnjata rokavica, 1 prstan, 1 rožni venec, 1 prstan, dva ključa, 1 poročni prstan, 1 mala denarnica z malim zneskom denarja, 1 telovnik, samovoznica s ščipalom, 1 vreča, 1 listnica z malim zneskom, 1 ščetica in 1 pipa, 1 damska ura, rujava denarnica z malim zneskom, 1 usnjata torbica, 1 palica. —

Hotel Halbwidl.

Jutri, v sredo, dne 20. t. m. veliki vrtni koncert, (Godba Maks Schönherr). 564

Velika kavarna.

Danes, torek, elitni koncert. Jutri, v sredo, operni večer. V četrtak kabaretni večer. — 562

Vzor ženske delavnosti

Od 193 bolničark do sto in sto dobredelnih ustanov — Uspesobljane arabske žene za zapadno-kulturno gospodinstvo

Sedaj od strašne potresne nesreče tako silno udarjena Palestina ni samo znamenita iz stare, ampak tudi iz nove dobe. Celemu svetu namreč nudi najlepši primer delavnosti in požrtvovanja žen.

Za delo žen je Palestina ravno tako obsežno kakor težko polje. Državnega socialnega skrbstva ni ter so revni in potrebni vseh vrst navezani edino na milosrčnost. Velike težave dela tudi to, da je prebivalstvo — domačini in priseljenci — strogo ločeno po veri in jeziku. Ženske dobredelne organizacije ne morejo združiti vseh konfesij, obvladajo pa kljub razcepljenosti ogromno delovno polje.

Najnovejša je organizacija judovskih žen »Hadassah«, ki je bila ustanovljena v Ameriki. Ta organizacija je začela v Palestini delovati l. 1913. in je imela za ogromno delo na razpolago samo 193 bolničark večinoma iz Amerike. Danes ima ta organizacija nad 40.000 članov ter veliko število modernih bolnišnic, porodnišnic, dečjih zavetišč, šol, otroških vrtcev itd. po vsej Palestini. Na polikliniko te organizacije v Jeruzalemu prihaja dnevno okrog 600 pacientov, ki so večinoma oskrbljeni brezplačno.

Drugo mesto zavzema svetovna organizacija cionističnih žen, ki je začela delovati pred 7 leti. Ta organizacija posveča posebno pozornost gospodinjstvi vzgoji in naobrazbi. Na tem polju se uspešno udejstvuje tudi ženska organizacija, ki je bila malo pozneje osnovana v Londonu in odposlana v Palestino. Potem se vrsti v vzorni vrsti še več ženskih organizacij raznih konfesij.

Bolnišnice, šole in druge ustanove teh organizacij dolgo niso imele domačinov pod svojo streho. Z občudovanja vredno vztrajnostjo in požrtvornostjo so pa vodstva pridobila tudi staro-naseljence. Danes je v bolnišnicah zastopa

na Evropa, Azija in Afrika. Zdravništvo in strežništvo se z veliko vnemo uči vseh mogočih jezikov ter najuspešnejše pobija najgorostasnejša praznoverja in širi kulturo med domačini. Zanimarjane otroke vseh narodov in slojev sprejemajo dobredelne ustanove ter jih uvajajo z brezprimernim uspehom v kulturno in koristno življenje.

Tudi gospodinske in gospodarske ustanove ženskih društev so si v kratkem času pridobile veliko število gojenk iz domačinstva. To je bilo gotovo še težje kot pri bolnišnicah, kjer so prvotno dobivali v oskrbo le revne in od vseh zapuščene. Središče gospodarskih zavodov je Tel Aviv, odtod se pa daleč na okrog z največjim uspehom širi gospodarski pouk in delo. V petih letih je naravnost čudežno nastalo 18 dekliških naselbin, ki so si vzele za nalogo, da domače ženstvo vzgoje in usposobi za gospodinjstvo v kulturnem smislu. Bile so začetkoma težave preko težav. Arabska in perzijska žena je versko in tradicionalno v življenju brez moza smatrala delo na kaki cesti in pri kaki zgradbi za edini svoj poklic. Pod oblastjo moza je bila pa sploh sužnja in tudi njeno delo v hiši ni poznalo nobenega reda. Azijske žene, ki so poprej mislile, da znajo samo prenašati in tolči kamenje, se po dveh letih v gospodinjstvih šolah in naselbinah usposobijo ali za kulturno splošno gospodinjstvo delo, ali pa za strokovna opravila v vrtnarijah, pri poljedelstvu, živinoreji itd. — Mnoge šole imajo do dveh let v vsem tem splošen pouk, potem se pa lahko posamezne gojenke odločijo za kako posebno stroko.

Organizacije imajo končno še to dobro stran, da vse, kar pridobijo z delom svojih gospodarskih ustanov, vestno in previdarno uporabljajo za nadajevanje in širjenje svojega kulturnega dela.

Za krivim princem kriva princesa

Nekdaj so po vsem svetu postopali krivi preroki, poveljstva Nemčija ima pa svojo specialiteto krivih princov in princes — sleparjev, ki izkoriščajo nepričakovano ukoreninjeno klečeplazenje pred nosilci nekdanjih slavov imen. Mladi baltiški slepar Domela, ki so ga nedavno obsodili v Kölnu, je bil vsaj prebrisan in uglajen dečko, princeso je pa mogla igrati precej časa in s precejšnjimi uspehi navadna dekla. Pred in med vojno je služila neka Marga Barth po raznih aristokratskih hišah Berlina in drugih mestih, po vojni se je pa v raznih pokrajinah začela pojavljati kot pruska princesa Margareta. Takozvane boljše službe ji sicer niso dale za to sleparijo potrebne uglajenosti, spoznala je pa dobrodušno ukoreninjeno klečeplazenje pred »modro krvjo« in je kljub nerodnemu nastopu in prav pičli naobrazbi uspešno igrala princeso. Sodnijska razprava proti njej bo prihodnji mesec v Erfurtu.

Odposlanec nemške državne bramborje študira v Ameriki.

Nemška državna bramba je odposlala na povabilo ameriškega poslanika v Berlinu majorja Konrada Stephanusa v Ameriko, da študira organizacijo ameriške oborožene sile. Major je že prispel v New York, odkoder odide v središče ameriške armade v Washington. Proučiti hoče ameriški sistem vojaškega izobraževanja civilistov, da bi potem ta sistem v Nemčiji zamenjal dosedanje državno brambo.

Sodnijska razprava izza leta 1920 v Travniku.

Okrožno sodišče v Travniku sodi 54 delavcev iz Zenice, ker so l. 1920 proti policijski prepovedi javno zborovali. Obtožene brani več odvetnikov in vlada veliko zanimanje za razpravo radi tako starih dogodkov.

Koliko je vreden človek

Dr. Louis Dubin, načelnik statističnega oddelka newyorškega zavarovalnega društva »Metropolitan Life Company«, je dobil od sodišča o priliki nekega procesa nalogo, da naj v dolarski valuti izračuna povprečno vrednost človeka. Po njegovem mišljenju znaša povprečna vrednost novorojenčka 9.333 dolarjev. To vsoto je dobil na ta način, da je vsoto vseh nacionalnih dohodkov razdelil s številom novorojenih otrok. Vsako leto raste vrednost otroka za tisoč dolarjev. Z 18. letom doseže moški vrednost 28.654 dolarjev, z 21. letom 30.818, s 30. letom 31.038, s 40. letom 25.795, s 50. letom 17.510, s 60. letom 8.409 in s 70. letom 562 dolarjev. Na podlagi teh podatkov je sodišče obsodilo nekega šoferja na 31.038 dolarjev, ker je povozil nekega 30 letnega delavca.

Čez sedem let pride vse na dan.

Neznana opasna lopovska tolpa je že skoro sedem let ropala in kradla večje množine mesa iz skladišč firme Presto v Berlinu. Kljub znanim kriminalističnim zmognostim berlinske policije ni bilo mogoče ujeti storilce. V soboto pa so po dolgem času brezskrbnega »delovanja« padli v roke pravice. Policija je ugotovila, da so bili vlomilci sami sedanji in bivši nastavljenici domače firme. Vsi so brez ovinkov priznali dejanje. Lopovi so oškodovali firmo tekom vseh let za najmanj polmilion milijon dolarjev.

Zanimivo odlikovanje.

Ženevska zveza mednarodne organizacije natakartjev in hotelskih nastavljenec je imenovala znanega ameriškega filmskega igralca Adolfa Menjou-ja za svojega častnega člana. Menjou je namreč sijajno odigral neko vlogo plačilnega natakartja. Listi se radovedno vprašujejo: kaj pa, če je bil novi honoris causa natakart nekoč res nastavljen v kakem restoranu?

Če potuje predsednik Zedinjenih držav

Predsedniku Zedinjenih držav se ni treba bati, da bi postal kdaj žrtev atentata. Predobro je namreč v tem oziru preskrbljeno zanj. Kadar predsednik ali podpredsednik Zedinjenih držav kam potujeta, tedaj ukrene tajna policija pod vodstvom načelnika Morana najboljše varstvene ukrepe. Agenti tajne policije preiščejo vsakogar, ki hoče priti pred predsednika. O priliki slavnostnega sprejema na novega leta dan kakor tudi vsako soboto v Washingtonu, morajo stati vsi udeleženci v vrsti in ne sme nihče vtakniti roke v žep. Ako pa se kdo vendarle zmoti, ga agenti takoj pozovejo, naj izstopi iz vrste, nakar ga vnovič preiščejo in more šele potem iti predsedniku čestitat.

Predsednik in podpredsednik ne smeta nikdar skupno potovati. To je določeno samo zato, da ne postaneta morda oba žrtev kakega atentata. Kadar hoče kdo pokloniti predsedniku cvetlice, jih najprej natančno preiščejo agenti. Agenti tajne policije posebno pazijo, da ne zaide v njihove vrste korupcija, kajti to je pač predpogoj, da morejo uspešno izvajati svojo delikatno nalogo.

Za časa bivanja predsednika Wilsona v Parizu o priliki zasedanja mirovne konference v Versaillesu, je zahteval šef tajne policije Moran, ki je spremljal predsednika na njegovem potovanju, da mora pariška policija strogo nadzirati vse ljudi, ki so stanovali v bližini, kjer je ložiral Wilson. In še mnogo več. Moran sam je najel zase ni manj kakor 12 stanovanj in preko 40 sob v bližini, kjer je stanoval Wilson, samo da ga je mogel uspešneje nadzirati.

Tajna policija čuva predsednika in njegovo življenje od trenutka, ko je proglašena njegova izvolitev.

Tudi topove kradejo

Mesto Oedelem pri Brüggu v Belgiji je dobilo svoječasno v spomin na vojno — top. Top pa ni bil nameščen na trgu, temveč so ga skrbni meščani spravili v neko shrambo. Preteklo nedeljo je prišel pred shrambo neki mladenič s tovrstnim avtomobilom. V njegovem spremstvu pa je bilo več delavcev, ki so kratkoma naložili top na avtomobil, nakar se je mladenič odpeljal v neznan smeri. Ko je občina zvedela, da je bil top ukraden, se je pričela energična preiskava. Zlikovec se je javil nato sam. Bil je to neki študent iz sosednjega mesta. Kot bodoči inženjer je hotel proučiti modern top in si izbral v ta namen top iz Oedelega, ker spada med najbolj komplicirane. Delavci, ki so smatrali mladega študenta za poročnika v civilu, so mu pomagali pri delu, ne da bi se jim sploh sanjalo, da gre za kaj slabega.

Lloyd George kot strankin blagažnik.

Sloviti angleški politik Lloyd George je zelo skrben in previden upravitelj premoženja liberalne stranke. Pred precejšnjim časom je že nabral velike svote za reorganizacijo stranke. Denarja pa do sedaj nikakor ni hotel dati od sebe. Stalno je preslišal vsako zatrjevanje in razlaganje o potrebnih izdatkih. Sedaj je pa nakazal šek od 150.000 funtov šterlingov in obljubil v kratkem enako svoto. Za svoje administrativne posle je dobila stranka tudi 30.000 funtov šterlingov.

Sredi Londona so se zrušile hiše.

V veliki ulici Beakstreet sredi Londona je neki hišni posestnik dal popraviti več hiš, stoječih druga poleg druge. Stanovalci so ostali v hišah, kakor so jim svetovali inženjerji, ki so vodili popravila. V soboto dopoldne pa se je na tragičen način izkazalo, da je bil račun arhitektov napačen: ves kompleks hiš se je zrušil. Okoli 20 stanovalcev so pokopale razvaline. Ker je sobota pri Angležih že bolj kot na pol nedelja in ni bilo navzočih delavcev, so bila reševalna dela nad vse otežkočena. Predno je došla četa gasilcev na pomoč, so pasantje sami skušali izkopati ponesrečence. Do večera so izgrebli devet težko ranjenih in jim tako rešili življenje.

Sport

Ljubeljska avto-dirka.

V nedeljo, dne 14. avgusta, se bosta vršili ljubeljska dirka in gorska ocenjevalna vožnja, ki jih priredi avtomobilski klub, sekcija ljubljana. Člani avtomobilskega kluba in prijatelji športa se opozarjajo na to velezanimivo športsko prireditev. Propozicije prijavnice in skice dirkalne proge so pri tajništvu sekcije Maribor, Trg Svobode 3, na razpolago. Prvi prijavni termin do 1. avg., drugi pa do 9. avgusta.

Kmetstvo gorje v Moslavini

Večini kmetov v Moslavini gre vedno slabše. Enemu za drugim zapoje boben, značilno znamenje današnjih razmer je pa to, da je na dražbah poleg birača tudi bivši posanec in državni podtajnik dr. Pernar kot zastopnik zagrebške Seljaške banke. To banko je vzbudil v življenje Stjepan Radić, krstil jo je ter predstavljal visokodoneče kot zaščitnicu kmetijskega stanu. Ko so kmetje volili z drugimi radičevskimi kandidati dr. Pernarja, si gotovo mislili, da se bodo z njim srečavali ob nabridkejših prilikah kmetijskega stanu — ob dražbah svojih domov. Še manj so si pa seveda mislili, da bo Seljaška banka tako neizprosno upnik seljakom.

Sleparska afera z vozovnicami na Danskem.

Nedavno so prišla danska oblastva na sled ponarejanju vozniških listov na državnih železnicah, ki se je vršilo že zelo na debelo. Ponarejevalci so se vrgli seveda najbolj na stalne karte. Spreminjali so na njih osebne podatke, menjali fotografije lastnika itd., vse tako fino in previdno, da je bilo res skoro umetnost opaziti sleparijo. Doslej so aretirali dva agenta, ki sta se pečala s tem prepovedanim poslom. Preiskava policije in železniških oblastev pa je ugotovila, da gre za sleparsko afero, ki je razširjena po vsej Danskem in ki je strahovito škodovala državno blagajno.

Požigalec iz osvete.

V neki vasi nedaleč Mostarja je kmet Ante Rebić zažgal hišo svojega sosedu Milana Dragovića, s katerim je živel dalj časa v hudem sovraštvu. — Požar je uničil stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje ter ima Dragović nad 60.000 Din. škode. O priliki aretacije je Rebić izjavil, da je izvršil svoj zločin samo iz maščevanja.

Neobičajna tatvina.

Dandanes že ničesar ni več varno pred tatovi. Tako so tatovi iz nekega sviloprejskega podjetja pri Leipzigu v noči pokradli celo zalogo — okrog 35.000 — sviloprejskih ličink. Odtrgali so tudi okrog 4000 kokonov. Tatovi so morali biti pravi sviloprejski strokovnjaki.

Pri slovesnem posvečenju se je podrl nov most.

O nenavadni težki nesreči poročajo iz Valencije na Španskem. Pri vasi Alarey so ravno postavili nov velik most in ga je duhovščina vpričo velikanse množice naroda in zastopnikov oblastev in korporacij slovesno posvetila. Ni pa še bila vsa slavnost končana, ker so še nastopili razni govorniki — ko je zagrmelo in zaškripalo železje novega mostu in se vse skupaj podrla pred očmi ožaloščenega občinstva. Katastrofa je povzročila smrt desetih oseb.

25.000 znanstvenih časopisov.

Oksfordska univerza je izdala te dni katalog, v katerem je popis vseh znanstvenih časopisov, ki izhajajo na svetu. Skupno je 25.000 takih listov in revij.

Smisel za godbo pri vojakih.

Podnarednik četi: »Mirno! Vsi, ki imate smisla za glasbo, korak naprej, marš!«

Srce je poskočilo tucatu vojakov, ki so mislili, da bodo prestavljeni v boljšo službo k vojaški godbi. Navdušeno sledijo povelju in stopijo iz vrste.

»Bravo«, nadaljuje podnarednik, »pograbite fantje tale klavir in ga ponesite v sobo gospoda kapetana...«

